

ERÄÄN
RIKOKSEN
VARJO

Hall Caine

SAGA
EGMONT

ERÄÄN
RIKOKSEN
VARJO

Hall Caine

Hall Caine

Erään rikoksen varjo

Englannin kielestä [The Shadow of a Crime]

suomentanut

Väinö Nyman

SAGA Egmont

Erään rikoksen varjo

Original title

The Shadow of a Crime

Cover image: Shutterstock

Copyright © 2020 SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726311938

1. e-book edition, 2020

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

I.

Wythburnin kaupunki.

*Tervaista villaa, tervaista villaa, tervaista villaa
on paha kehrätä; senvuoksi karttaa hyvin,
karttaa hyvin, karttaa hyvin, ennenkuin aloitat.*

Vanha laulu.

Wythburnin kaupunki sijaitsi Lauvellenin juurella kapeassa laaksossa Bracken Waterin ylimmäisessä päässä. Kylä oli pieni, mutta väkirikas. Siellä asui pääasiallisesti paimenia, joiden laumat kävivät laitumella läheisillä kukkuloilla. Talot, joita ei ollut sataakaan, olivat kaikki olkikattoisia ja paksuseinäisiä.

Kaupungin pohjoispuolella oli lammikko, eräs pitkä säännötön pieni järvi, jonka keskipalkoilla vanha roomalainen kivisilta yhdisti sen molemmat rannat toisiinsa. Lännessä päin kiemurteli kuoppainen ratsutie, joka jatkui etelään ja pohjoiseen silmän kantamattomiin. Tämän tien vieressä puolen penikulman [tarkoitetaan engl. penikulmaa; 1 engl. penikulma = 1609,3 m] päässä Bracken Waterin eteläisestä päästä oli parin kukkulan välissä luonnollinen aukko ja sen pohjalla polku, jota pitkin päästiin kaupunkiin.

Laakson asukkaat sanoivat kumpujen välistä kuilua kaupungin portiksi, mutta miksi kuilua sanottiin portiksi ja kylää kaupungiksi, ei kukaan voinut sanoa, vaikka ihmiset olivatkin aina käyttäneet näitä nimityksiä. Viisaimmatkin pudistivat vakavasti päätään koettaessaan selittää vieraille, että porttia pitäisi oikeastaan nimittää vahtiportiksi

viertotien viereisen tuvan vuoksi. Seudun aikakirjatkaan eivät tienneet asiasta sen enempää.

Ne kukkuloiden miehet ja naiset, jotka asuivat näissä vuorisissa seuduissa noin pari sataa vuotta sitten, olivat raakoja sivistymättömiä ihmisiä. Heitä ympäröivät seudut olivat täynnä kamalia taruja ja useat olivat nähneet virvatulten palavan Deer Garth Ghyllissä ja kuulleet valitushuutoja Clarks Loupista.

He eivät voineet olla vapisematta näistä salaperäisistä seikoista puhuttaessa, kun kuu kiersi rataansa synkällä taivaalla ja tuuli ulvoi tuvan nurkissa heidän ollessaan kokoontuneina takan ääreen.

Heidän yhteytensä muun suuren maailman kanssa oli hyvin vähäpätöinen. Ratsastava kulkukauppias oli heidän nopein uutistientuojansa ja jalkaisin kulkeva rihkamasaksa kertoi heille aina viikon tärkeimmät tapahtumat. Viiden penikulman päässä pohjoisessa ratsutien varrella sijaitti heidän Gaskarth-niminen markkinapaikkansa, jonne he veivät myytäväksi villansa ja siitä kudotut kankaansa. Lauvellenin huipulta voivat he katsella niiden laivojen valkoisia purjeita, jotka liukuivat leveää Solwaytä alaspäin. Nämä olivatkin ainoat vilahdukset heidän vuoriensa ulkopuolella olevasta maailmasta, joka heidän mielestään tuntui salaperäiseltä ja kauhistuttavalta.

Wythburnin asukkaiden ja ulkopuolisen maailman välillä oli kuitenkin vielä eräs side. Kaupungin lammikon pohjoispuolella asui nimittäin muudan perhekunta lammaspaimenia, joita sanottiin Shoulthwaite Mossin Rayksi. Siihen kuului mies vaimoineen ja kaksi poikaa.

Talon isäntä, Angus Ray, oli jo nuorena saapunut seudulle Cumberlandin äärimmäisiltä rajamailta. Hän oli melkein jättiläinen kooltaan pitkine voimakkaine jäsenineen ja lihaksineen, jotka muistuttivat pyökin pahkaisia oksia. Asetuttuaan asumaan Wythburniin hankki hän itselleen

nopeasti kaikenlaista omaisuutta ja muutamien vuosien kuluttua oli hän niiden seutujen suurin lammastenantaja. Voitiin todellakin sanoa onnen suosivan Angus Raytä, ja silloinkin se oli yhtä eittämättömästi hänen puolellaan, kun hän sopivaan aikaan rupesi katselemaan itselleen emäntää.

Mary Rayllä ei näyttänyt olevan montakaan yhteistä ominaisuutta miehensä kanssa. Hänellä ei ollut sitä voimakasta ruumiinrakennetta eikä tuota joustavaa suloa, mikä on vuoristolaisille ominaista, ja se johtui suurimmaksi osaksi niistä olosuhteista, joissa hän nuoruudessaan oli elänyt. Hän oli muutaman laaksolaisen ainoa lapsi, joka oli hankkinut itselleen niin paljon maata, että häntä kotiseudullaan sanottiin suureksi maanomistajaksi. Äiti oli kuollut tytön syntyessä, ja ennenkuin tyttö ehti kasvaa nuoreksi naiseksi, tuli hänen isänsä, joka oli mennyt vanhana naimisiin, heikoksi ja kykenemättömäksi työhön. Hänen kätensä vapisivat kovasti, hänen silmänsä olivat liian heikot ja hänen henkeään ahdisti niin kovasti, ettei hän enää uskaltanut lähteä vaikeille ja vaarallisille vuoristomatkoille. Senvuoksi ei hän enää ajatellutkaan omaisuutensa kartuttamista, vaan asettui tynnosti asumaan Castenandissa sijaitsevalle maatilalleen ja tyytyi niiden sävelien suomaan iloon, joita hän silloin tällöin loihti esille viulustaan, soittimesta, jonka soittamisessa hän jo nuoruudestaan asti oli osoittanut jonkinlaista taitoa. Tässä rauhallisessa elämässä oli hänen tyttärensä hänen ainoa toverinsa.

Wythburnissä ei voitu nähdä mitään sen liikuttavampaa kuin tytön hellyys, millä hän koetti lieventää isänsä viimeisiä ikävuosia. Hän arvasi isänsä toivomukset, ennenkuin ne ehdittiin lausuakaan, kesti nurkumatta hänen oikkunsa, lohdutti häntä niissä kuvitelluissa suruissa, jotka ovat joskus ominaisia sen ikäisille, ja voipa hän liikuttavan

leikillisesti olla yhtyvinään hänen usein uudistuviin mielikuvitteluihinsa.

Voidakseen tehdä sen oli hänen luonnollisesti pakko luopua monista niissä huvituksista, joista hänen ikäisensä ja -säätöisensä tytöt tavallisesti pitävät, vaikka hän ei enää siinä osoittanutkaan minkäänlaista näkyvää itseuhrautumista. Hänellä oli monta ihailijaa, sillä nuoruudessaan oli hän hyvin kaunis, ja vielä useampia kosioita, sillä häntä luultiin rikkaaksi. Mutta ei imartelu eikä todellisen intohimon tulisuus näyttäneet vaikuttavan häneen ollenkaan, ja ne, jotka muka tahtoivat tavata hänen isäänsä jonkun ilmeisen verukkeen nojalla saadakseen puhutella häntä, saivat tavallisesti poistua pääsemättä sen pitemmälle.

Hän hymyili ja toivotti jokaisen vertaisensa tervetulleeksi iloisesti jutellen, ja sen vuoksi ne nuoret laaksolaiset, jotka kosivat häntä alhaisista vaikuttimista, sanoivatkin häntä tavallisesti pieneksi keimailijaksi. Ne taasen, jotka pyysivät häntä vaimokseen jalommista syistä, joutuivat toivottomiksi ajattellessaan, että rakkauden myrskyjen vienoinkaan puuska tuskin milloinkaan voi rikkoa hänen sydämensä tyyntä rauhaa.

Muutamana päivänä kuoli kuitenkin äkkiä vanha maanomistaja eikä hänen viulunsa säveleet kaikuneet enää milloinkaan illan hiljaisuudessa laaksossa. Vanha soitin sai riippua keittiössä koskemattomana ja tomuisena siinä naulassa, johon hän itse oli sen ripustanut hattunsa alle.

Kun nyt koko elämä tuntui surevasta tytöstä sanomattoman tyhjältä erämaalta, johon ei auringon sädekään pilkistä, ilmestyi Angus Ray ensimmäisen kerran kosijana Castenandin luona sijaitsevaan taloon, puristi tytön käden omaansa ja katsoi häntä tynesti silmiin. Hän sanoi, ettei tyttö voi pitkää aikaa jatkaa yksinäistä turvatonta elämäänsä, huomautti, ettei hän saa tehdäään

sitä, vaikka hän voisikin ja tahtoisikin, ja lopetti pyytäen, että tyttö tulisi hänen luokseen.

Hänen sanansa vaikuttivat voimakkaasti kuin magneetti teräkseen. Tyttö katsoi kyynelten sumentamin silmin Anguksen voimakkaihin kasvoihin, joiden ankaruutta nyt lievensi jokin tunne, jota ei niissä milloinkaan ennen oltu huomattu. Kun hän painoi hellästi ja varovaisesti tytön rintaansa vasten, vuotivat tytön kimaltelevat kyyneleet nopeasti ja kuumina kirkastuneille ja loistaville kasvoille, ja kuin piilottaakseen ne painoi hän päänsä Anguksen rinnalle.

Niin helposti suoriutui Angus Ray koko kosimisesta.

Heillä oli kaksi poikaa, joista nuorempi muistutti hyvin paljon äitiään. Willy Ray ei ollut ainoastaan perinyt äitinsä kasvojenpiirteitä, vaan vieläpä hänen luonteensakin. Hänellä oli naisen pyöreä kaula ja joustavat jäsenet, hieno iho ja kaihoisa ilme lempeissä sinisissä silmissään.

Kun hänen poskensa vuosien kuluttua peittyivät ohuella kiharalla parralla, ei sekään vähentänyt ollenkaan niiden naisellista kauneutta. Näytti aivan siltä kuin luonto olisi vielä viime hetkeen saakka aikonut hänestä tyttöä. Koulussa oli hän ollut taipuisa ja ahkera oppilas ja kuului nyt niihin harvoihin Wythburnin asukkaihin, jotka voivat sanoa omaavansa jonkinlaisen sivistyksen.

Willyn vanhempi veli, Ralph, muistutti enemmän isäänsä. Hänellä oli isänsä voimakas ja kookas ruumiinrakenne, mutta hän oli perinyt muutamia äitinsäkin ominaisuuksia. Hän ei ollut niin ankara ja vaatelias kuin isä, mutta ei myöskään niin hiljainen ja ystävällinen kuin äiti. Hän ei ollut lainkaan innostunut lukemiseen, ja vain isän voimakas käsi oli pannut hänet poikasena pelkäämään rangaistuksia, jotka olisivat seuranneet laiskoittelemista. Rohkeus ja päättäväisyys olivat hänen tunnusmerkillisimmät luonteenominaisuutensa.

Eräänä päivänä, kun hän muutamien toveriensa kanssa samoili kallioiden välissä, juoksi pieni sokea karitsaraukka määkien heidän sivuitseen suurta korppi-, varis- ja pöllöparvea pakoon. Säälimättömät linnut olivat hyökänneet viattoman eläimen kimppuun sen maatessa ja nukkuessa muutaman puun juurella, puhkaisseet sen silmät ja syöneet ne, ja nyt kun veri virtasi ammottavista reijistä sen turvalle, raakuivat ja kirkuivat ne ajaakseen sen ensin jyrkänteen laidalle ja sitten kuolemaansa kohti alempaan kuiluun, jossa ne olisivat voineet herkutella sen raadolla.

Puolustautuminen näitä julmia lintuja vastaan ei ollut niinkään helppoa niiden saaliin läheisyydessä, mutta Ralph juoksi karitsan jälkeen, otti sen kiinni ja nosti syliinsä välittämättä omia silmiään uhkaavasta vaarasta. Hän heilutti sauvaansa pänsä ympärillä karkoittaen pois linnut, jotka kirkuen lentelivät sinne tänne aikoen hyökätä hänen kimppuunsa.

Oli luonnollista, että hänen laisestaan pojasta kehittyi kukkuloiden paras paimen. Ralph tunsu jokaisen vuoripolun ja jokaisen piilopaikan, jonne lampaat voivat paeta sadetta ja myrskyä pakoon, ja jokaisen ketunluolankin. Silloin kun lampaita kerittiin, pestiin ja merkittiin, oli hän parhaimpien joukossa, ja kun laumojen eläinten lukumäärä oli laskettava, kun ne tuhatpäisissä joukoissa kiiruhtivat portista, oli hänen tapanaan laskea ne neljittäin ja kuusittain eikä parittain. Hän ei ollut niin ylpeä, että hän noissa niin sanotuissa keritsemisjuhlissa olisi pysynyt poissa hauskasta kansantanssista, sarasta, vaan otti osaa kaikkiin sen vuoroihin sekä ensimmäiseen, toiseen että kolmanteen — luontiin, kaiteeseen panemiseen ja kutomiseen.

Ja hänen voimakkaan äänensä, johon useimmiten vain kuilujen kaiut vastasivat, kuultiin joskus hyräilevän jotakin laulunpätkää kylän ravintolassa. Mutta Ralph, vaikka hän

mielellään näyttikin ottavan osaa yleisiin huvituksiin, oli kuitenkin pohjaltaan hyvin vakava, melkeinpä juhlallinen. Hän oli suoraan sanoen raa'an maan raaka poika, kovakätinen ja usein karkea puheissaankin ja tietämätön kaikista niistä hienouksista, jotka sulostuttavat elämän.

Siihen aikaan kun Ralph saavutti täyden miehuutensa, oli kuninkaan ja parlamentin välinen taistelu kiivaimmillaan. Saatiin odottaa kauan aikaa, ennenkuin huhut tästä taistelusta kantautuivat Wythburniin, ja vieläkin useampia viikkoja kului kaupungin asukkaiden keskustellessa niistä ymmärtääkseen ne täydellisesti. Kaikkien kummastukseksi ilmaisi nuori Ralph Ray aikovansa yhtyä parlamentin joukkoihin niin pian kuin suinkin. Tämä erikoinen mielijohde tuntui aivan uskomattomalta, mutta Ralph oli tehnyt päätöksensä.

Isä ei sanonut sitä eikä tätä, ei hyvää eikä pahaa poikansa suunnitelmista. Poika oli täysi-ikäinen ja sai ajatella puolestaan. Mutta sydämensä syvyydessä Angus oli ylpeä poikansa päätöksestä. Ralph ei ollutkaan mikään hentomielinen narri.

Ralphin äiti tuli sitävastoin hyvin pahoilleen, mutta kuten hän kauan aikaa sitten oli alistunut isän tahtoon, alistui hän nytkin pojan pyyntöön. Kuluneet vuodet olivat muuttaneet hänen luonteensa yhä lempeämmäksi ja kypsytäneet hänen kasvonsa, jotka nyt olivat punakat ja pyöreät, vaikkakin ryppyiset. Ihmiset sanoivat hänen näyttävän sitä onnellisemmalta ja puhuvan sitä vähemmän, kuta enemmän aikaa kului, ja Wythburnissä sanottiinkin, ettei Shoulthwaite Mossin emäntä milloinkaan voi olla hymyilemättä eikä sanomatta jokaiselle: "Jumala siunatkoon teitä!"

Hänen silmänsä olivat täynnä kyyneliä sinä aamuna, jolloin hänen poikansa tuli suutelemaan häntä jäähyväisiksi poistuessaan ensimmäisen kerran kotoaan, mutta hän

kuivasi ne talousesiliinallaan ja lähetti pojan menemään tavallisella siunauksellaan.

Ralph yhtyi siihen armeijaan, jonka Cromwell oli koonnut kuningas Kaarle vastaan Dunbarin luo vuonna 1650.

Vajaan kolmen vuoden kuluttua sen jälkeen palasi hän jälleen Wythburniin ja aloitti taasen entisen elämänsä vuorilla. Miliisillä oli enää vain vähän tehtävää. Kaarle oli paennut. Pitkä parlamentti oli laskettu hajalle ja Cromwell oli määrätty valtionhoitajaksi.

Sotaretki ei ollut muuttanut nuorta puritaania eli "Pyöreäpäätä" ulkonaisesti juuri ollenkaan. Hän oli päässyt leikistä ehein nahoin. Hän oli kyllä hieman vakavampi, hänen tervehdyksensä ei ollut enää niin lämmin ja sydämellinen kuin ennen, ääni oli menettänyt jotakin iloisesta soinnustaan eikä hänen naurunsakaan ollut enää niin mukaansa tempaavaa, vaan hillitympää. Ehkä tämä kaikki johtui vain siitä, että elämän vakavuus alkoi painostaa häntä. Muuten hän oli aivan samanlainen kuin ennenkin.

Tullessaan Wythburniin toi Ralph mukanaan erään itseään paljon vanhemman toverin, joka heti jäi asumaan hänen isänsä taloon ja otti kuin palvelija osaa perheen miesjäsenten tavallisiin töihin.

Tämän miehen ulkomuoto oli kauttaaltaan epäilyttävä ja pahaenteinen eikä hänen käytöksensääkään poistanut ollenkaan näitä vaikutelmia. Häntä sanottiin James Wilsoniksi ja hän oli epäilemättä skotlantilainen, vaikka hänellä ei ollutkaan tämän rodun ruumiillisia eikä henkisiä ominaisuuksia. Hänen paksujen epätasaisten kulmakarvojen alla olevat silmänsä olivat pienet, vilkuilevat ja valppaat. Ruumiinrakennukseltaan oli hän pieni ja hento ja nilkutti toista jalkaansa. Hänen äänensä oli heikko, puoleksi naurava, puoleksi uikuttava, eikä hän juuri

milloinkaan katsonut sitä henkilöä silmiin, jonka kanssa hän keskusteli.

Hänessä oli jotakin salaperäistä, mitä eivät Mossin asukkaat koettaneetkaan saada selville, eikä Ralphkaan ruvennut selittämään Wythburnin uutistenonkijoille mitään Wilsonin henkilöllisyydestä eikä hänen muistakaan olosuhteistaan; ja kuta enemmän aikaa kului, sitä paremmin ruvettiin huomaamaan, että hän tuli hieman levottomaksi, kun miehestä jotakin kysyttiin.

Alussa onnistui Wilson pääsemään melko paljon laakson asukkaiden suosioon; hän koetti puhua mielistelevän lempeästi ja sirotteli ympärilleen sellaisia imartelevia liukkaita huomautuksia, joita vastaan eivät nämä vaatimattomat ihmiset kyenneet puolustautumaan. Hän näytti olevan ylenmäärin kiitollinen jostakin salaisesta palveluksesta, jonka Ralph oli tehnyt hänelle, ja silmät maahan luotuina oli hänen tapanaan sanoa: "Jumala tietää, että rakastan tuota kunnon poikaa kuin omaa veljeäni."

Ralph ei kiinnittänyt minkäänlaista huomiota näihin ihailijansa veljellisiin huomautuksiin, vaihtoi vain hänen kanssaan sellaisia sanoja kuin heidän yhteiset työnsä vaativat. Vanha Angus piti kuitenkin tarkemmin silmällä tätä uutta ja odottamatonta perheensä jäsentä.

"Hän on kelvoton maankiertäjä, jolla on vain paita yllään vaeltaessaan paikasta paikkaan", oli hänen tapanaan sanoa vaimolleen.

Wilsonin ruumiilliset puutteet olivat kuin jonkinlaisia vikoja vanhan laaksolaisen mielestä ja hän murahtikin usein, että Wilsonin vanha kuivunut iho oli niin ryppyinen kuin hän olisi oma isoisänsä. Eikä hän voinut kärsiä Wilsonin matelevaa mielisteleväisyyttäkään.

"Tuo matelevainen raukka on niin liukas kuin puron pohjalla kiemurteleva ankerias", sanoi hän, "ja luullakseni

voisi hän ryömiä vaikeudetta mutkaisimpaankin kaniinin reikään."

Ehkä Anguskin tunsu hieman samanlaista vastenmielisyyttä skotlantilaisia kohtaan kuin muutkin hänen aikoinaan elävät englantilaiset.

"Voisin vaikka vanna, että hän on roisto", sanoi hän eräänä päivänä. "En uskaltaisi mitenkään uskoa hänelle kupillista hernekeittoaakaan, ellen jo itse ennen olisi syönyt osaani siitä."

Huolimatta tästä hänen osakseen perheen isännän puolelta tulleesta jyrkästä epäluulosta jäi vanha Wilson kuitenkin pitkäksi ajaksi Shoulthwaite Mossin perheen jäseneksi ja toimitti tehtävänsä uskollisesti unhottamatta milloinkaan kiitollisuuden velkaansa. Ihmiset olivat huomanneet hänen kiihkeän uteliaisuutensa aina silloin kun ulkopuolisesta maailmasta saapui jonkunlaisia uutisia laaksoon. Mutta ei kukaan kiinnittänyt siihen sen suurempaa huomiota, ennenkuin muudan kulkukauppias toi kylään sellaisen hämmästyttävän tiedon, että valtionhoitaja oli kuollut. Perhe istui juuri syömässä aamiaista vanhan talon keittiössä, kun tämä hidas Merkuriuksen sanansaattaja saapui ja ilmoitti edellä kerrotun uutisen. Wilson käsitti heti kummallisen teräväjärkisesti tämän kuolemantapauksen merkityksen.

"Toittepa todellakin tänään tärkeitä uutisia, ystäväni", änkytti hän huomattavan harrastavasti koettaen salata, hermostuneisuuttaan.

"Niin, vanhus on nyt kuollut", sanoi kauppias niin vakavasti kuin hänen tärkeä uutisensa vaati. "Luullakseni tehdään hänen pojastaan, Richardista, nyt valtionhoitaja", hän lisäsi.

"Tuo samainen Richard on hyvin ylimielinen henkilö", vastasi Wilson. "Otaksun nuoren Kaarlen piankin saavan oikeutensa takaisin ja silloin saa moni joukostamme yrittää

hauskaa sotatanssia. Olemme viettäneet elojuhlaa jo tarpeeksi kauan. Uutisenne, että vanha korppi on nyt kuollut, oli todellakin mainio, ystäväni."

Wilsonin ei oltu milloinkaan ennen kuultu puhuvan niin paljon eikä niin kiihkeästi. Hän oli niin hermostunut, ettei hän voinut istua paikoillaan, vaan nousi seisoalleen ja alkoi kävellä sinne tänne lattialla.

"Mitä te siinä kävellä venkailette?" kysyi Angus hämmästyneenä. "Tehän nuuskitte kuin sika lunta."

Silloin Wilsonin silmien pahansuopa ilme, minkä hän tähän saakka oli pitänyt kurissa, näytti äkkiä leimahtavan liekkiin ja hän kääntyi kiivaasti isäntäänsä päin kuin vastatakseen ivalla ivaan. Mutta hän hillitsi itsensä, otti hattunsa ja läksi ovea kohti.

"Älkää vilkuilko minuun noin vihaisesti", huusi Angus hänen jälkeensä, "tahi muuten saatte nähdä, että paiskaan oveni kiinni nenänne edessä!"

Wilson oli kuitenkin jo poistunut pihalle ja kääntyen poikiinsa päin jatkoi Angus:

"Näittekö, miten tuo raukka niiskautti nenäänsä, kun kauppias kertoi Cromwellin kuolleen?"

Oli ilmeistä, että piakkoin saataisiin kuulla jotakin enemmän rengin yksityisistä asioista. Kulkukauppias teki vaikeudetta sellaisen johtopäätöksen, että Wilson on jokin salainen vakooja, tasavallan valepukuun pukeutunut vihollinen, ehkä karkoitettun kuningassuvun salainen kannattaja ja kaiken lisäksi vielä kiihkeä katolilainenkin.

Rouva Rayn lempeät kasvot pysyivät yhtä tyyninä, sillä hän oli aivan varma siitä, ettei miesrauhka tarkoittanut mitään pahaa. Ralph oli yhtä vaitelias kuin ennenkin, vaikka hän näyttikin levottomalta, ja kun hän hetkisen kuluttua nousi pöydästä, meni hän etsimään miestä, jonka hän oli tuonut isänsä taloon, mutta joka nyt näytti rupeavan häiritsemään perheen rauhaa.

Jonkun ajan kuluttua tämän tapauksista rikkaan aamun jälkeen sattui Ralph kuulemaan, kuinka hänen isänsä ja Wilson kiihkeästi riitelivät aidan takana. Hän ei kyllä saanut selville mistä oli kysymys, vaikka hän kuulikin, että Angus Ray oli suunniltaan vihasta. Hän sanoi Wilsonin uhanneen häntä tahi ainakin hänen omaa lihaansa ja vertansa ja kielsi Wilsonia milloinkaan enää näyttäytymästä Shoulthwaite Mossissa.

"Jos hän vain uskaltaa kerrankaan vielä pistää nenäänsä tänne", sanoi laaksolainen leimuavin silmin, "viruttelen häntä purossa, kunnes hän on märkä kuin lionnut säkki!"

Hän ei ollut vielä niin vanha, ettei hän olisi jaksanut täyttää uhkaustaan. Hänen suuri ruumiinsa näytti voimakkaammalta nyt kuudenkymmenen vanhana kuin kolmekymmentä vuotta sitten, ja hänen kasvonsa pitkin tasaiseksi leikattuine harmaine partoineen näyttivät ankarammilta kangaslakin varjossa kuin milloinkaan ennen. Wilsonia ei kuitenkaan kuulunut takaisin eikä uhatusta kastelemisesta niin ollen tullutkaan mitään.

Mutta kummallinen pieni skotlantilainen ei poistunutkaan Whytburnin seudulta, vaan asettui asumaan kyläräätälin luo Forssineen Shoulthwaite Mossin läheisyyteen. Räätäli, Simeon Stagg, sai tietysti elää säälittävässä köyhyydessä asuessaan seudulla, jossa paimenten kotikutoisesta kankaasta valmistetut nutut kestivät melkein ihmisiän. Hän olisi ollut yhtä yksinäinen kuin köyhäkin, ellei hänen yhdeksäntoistavuotias tyttärensä, Rotha, olisi hoitanut hänen pientä kotiaan tyytyen elämään köyhyydessä, vaikka olisi saanut nauttia rikkaampien kotien mukavuuksista jossakin muualla.

"Vanha isäsi on sinulle vain vaivaksi ja vastukseksi, tyttöseni", sanoi Sim tavallisesti valittaen. "Silloin vasta muuttuu elämäsi helpommaksi, kun saat muuttaa ylleni

viimeisen puhtaan paidan ja viedä minut kirkkomaahan lepäämään", lisäsi pieni mies nenäänsä nyyhkyttäen.

"Hiljaa, isäkulta", vastasi tyttö silloin peittäen hänen suunsa leikillisesti kädellään. "Saatpa nähdä, että kaikki muuttuu vielä hyväksi."

Sim oli kovasti velkaantunut ja se vaivasi hänen mieltään. Hän oli aina ollut surkuteltava olento eikä hän milloinkaan ollut kerskailevasti lörpötellyt virkaveljiensä tapaan. Senvuoksi ei hänestä pidettykään Wythburnissä, jonka asukkaista vain harvat, niin, tuskinpa kukaan, kävivät hänen luonaan.

Viime aikoina näyttivät hänen huolensa ajavan hänet pitkille öisille kävelyretkille. Niin kauan kuin päivää riitti, olivat hänen ajatuksensa kiintyneet työhön, mutta pimeän tultua ei hän voinut karkoittaa ahdistavia ajatuksia mielestään, vaan käveli teillä ja kujanteilla koettaen miettiä muita asioita.

Tämän miehen kotiin muutti Wilson sen jälkeen kuin hänet karkoitettiin Shoulthwaite Mossista. Jörö skotlantilainen oli tietysti tervetullut, vaikkakaan ei mikään mieleinen vieras, kun hän saapui vuokralaisena rahoineen taloon, jossa köyhyys itse näytti isännöivän. Vanha Wilson ei ollut valinnut räätälin taloa kodikseen senvuoksi, että hän olisi luullut siellä saavansa nauttia jonkinlaisista mukavuuksista. Hänellä oli omat syynsä, miksi hän ei halunnut poistua Wythburnistä sen jälkeen kuin Angus Ray oli ajanut hänet muitta mutkitta pellolle.

"Pienenkin pensaan juurella on ihminen paremmin turvassa kuin aivan taivasalla", oli hänen tapansa sanoa, ja sellaisen suojan tarjosikin räätälin talo hänelle eikä hän muuta nykyisin näyttänyt kaipaavankaan.

Wilson ei ehtinyt asua pitkää aikaa räätälin kodissa, ennenkuin Simiä näyttivät rupeavan vaivaamaan uudet huolet, joiden esineenä oli hänen uusi vuokralaisensa,

Wilsonin käyttäytyminen oli viime aikoina huomattavasti muuttunut. Hänen entinen liukkautensa ja orjamainen mieliteleväisyytensä olivat hävinneet kokonaan, ja hän oli nyt puheissaan yhtä katkera kuin hän ennen oli ollut rauhaa rakastava. Simiä ja hänen todellisia tahi kuviteltuja huoliaan kohtaan ei hän näyttänyt haluavan osoittaa minkäänlaista myötämielisyyttä.

"No, no, sinun pitää tyyntyä ja kärsiä köyhyyttä edelleenkin, kuten muinoin Jobinkin äitineen", sanoi hän. "Sellainen, jolla ei ole varoja hanhien elättämiseen, saa tyytyä hanhen poikasiin."

Sim oli velkaa isännälleen vuokransakin, ja ajatus, että hänet joskus vielä häädetään pois pienestä asunnostaan, vaivasi häntä yöt päivät. Ihmiset luulivat hänen tulevan lopulta hulluksi senvuoksi. Simin huolet eivät siitä huolimatta olleet sen vähäisemmät, vaikka niiden syy ei ollutkaan sen kummempi.

"Tuki nyt jo lörpöttelevä suusi!" huudahti Wilson eräänä päivänä. "Vaikka et voikaan hekumoida yltäkyläisyydessä, ei sinun silti tarvitse kuvitella kuolevasi nälkään."

Mutta kuinka sattuvia muutamat skotlantilaisen huomautukset joskus olivatkin, oli luonnollista, että laaksolaiset rupesivat ihmettelemään hänen käytöksensä muuttumista. Nämä hyvät ihmiset rupesivat kovasti kummastelemaan, mitä tämä kaikki tarkoittikaan? Sen alla täytyi varmasti piillä jotakin.

Wilsonin huomautukset olivat silloin erittäinkin ilkeitä, kun hän suuntasi ne niitä ihmisraukkoja kohtaan, joiden luona hän asui ja jotka olivat suuresti riippuvaisia hänen säälistään, koska hän tiesi olevansa hyvin välttämätön heidän toimeentulolleen. Kun Wilson kerran palasi kotiin päivän kestäneeltä matkaltaan, näki hän Simin tyttären itkevän takan luona.

"Mikä nyt on hätänä?" kysyi hän. "Eikö sinulla ole luita kaalikeitossasi?"

Rotha ilmoitti hänelle viittauksella, että hänen illallisensa on valmis.

"Sinä lutka!" huudahti Wilson kimeällä äänellään "Kuinka kauan aiot itkeä vollottaa siinä? Naisen itkun katseleminen ei todellakaan ole sen huvittavampaa kuin hanhiparven kaakattamisen kuunteleminen."

Ralph Ray tuli seuraavana aamuna käymään räätälin asunnossa ja näki Simin olevan aivan suunniltaan vihasta ja surusta sen raa'an kohtelun vuoksi, mikä oi tullut Rothan osaksi Wilsonin puolelta. Niin kauan kuin skotlantilaisen ilkeät huomautukset olivat kohdistuneet Simiin itseensä, oli hän sietänyt ne koettamattakaan vastata niihin, vaikka ne olivatkin kaivelleet hänen mieltään, mutta nyt kun hänen tyttärensä oli joutunut niiden esineeksi, oli hän syvästi liikutettu. "Istuin tuossa!" huudahti hän huohottaen kiihkosta, "niin juuri tuossa, minä vaivainen olento ja kuuntelin, kuinka tuo kurja roisto sätti tytärtäni. En ole mikään rohkea mies, Ralph, vaan pikemminkin pelkuri raukka, mutta ei paljon puuttunut, etten tarttunut hänen tuolla nurkassa olevaan varstaansa ja löylyyttänyt häntä kelpolailla, niin, olisinpa melkein voinut tappaakin hänet. Mutta olen varmaankin niin suuri raukka, etten uskaltanut."

Ralph rauhoitti häntä niin hyvin kuin voi ja pyysi häntä jättämään asian hänen huolekseen. Hän olikin ehkä Simin ainoa ystävä. Usein sivu mennessään pistäytyi hän räätälin luokse, kun hän aamuisin oli menossa laitumilleen. Ihmiset sanoivat Simin olevan kiitollisuuden velassa Ralphille oleellisemmistakin ystävyuden osoituksista kuin paljaasta myötätunnosta. Kun nyt Sim voi luottaa voimakkaan ja rohkean ystävänsä lupaukseen, menetti hän kaiken miehuutensa ja itki. Ralph ei saattanut liikutuksesta

katsella pienen miesraukan surua, vaan puristi hänen kätensä omiinsa ja tunsi kuumien kyynelten valuvan niille.

Kun nuori laaksolainen oli sinä aamuna poistumaisillaan räätälin tuvasta, tapasi hän portailla keskustelun esineen, joka juuri oli tulossa tupaan. Tarttuen häntä tyynesti mutta lujasti kaulukseen työnsi hän miehen muutamia askelia taaksepäin.

Sim oli hypännyt seisoalleen istuimeltaan ja tirkisteli nyt heihin innokkaasti ikkunasta. Mutta Ralph ei tehnyt minkäänlaista väkivaltaa hänen vuokralaiselleen. Hän sanoi vain korostavasti muutamia hyvin valittuja sanoja, joita ei räätäli kuitenkaan voinut kuulla. Wilson ei näyttänyt vastaavan mitään, ja irroittaen otteensa läksi Ralph jatkamaan tyynesti matkaansa. Wilson oli aivan kalpea raivosta tullessaan tupaan ja hän mumisi kuin itsekseen:

"Luullakseni voimme piakkoin selvittää välimme, poikasen. Suuri kumous on alkanut eivätkä sinun tulta leimuavat silmäsi voi nylkeä minua. Cromwellinne on nyt poissa ja kaikki petturit saavat piakkoin killua hirressä."

Millainen skotlantilaisen salaisuus sitten lienee ollutkaan, ilmeistä oli, että Simeon Stagg oli saanut jonkinlaista vihiä siitä, vaikka hän ei siitä milloinkaan maininnut sanaakaan. Hän päinvastoin karttoi nähtävällä levottomuudella kaikkia vuokralaistaan koskevia kysymyksiä.

Kaikki olivat kuitenkin aivan varmoja siitä, että hän jollakin tavoin oli saanut selvän Wilsonin luonteen pimeistäkin puolista. Ei kukaan ihminen voinut varmasti sanoa, miten Wilson ansaitsi toimeentulonsa. Skotlantilainen ei ollut Wythburnin ympäristössä asuvien maanviljelijäin eikä paimenten palveluksessa eikä hänellä itselläänkään ollut ainoatakaan lammasta. Hän läksi tavallisesti varhain kotoa ja palasi takaisin myöhään illalla, suunnaten kulkunsa melkein aina Gaskarthia kohti. Kerran

nousi hän aamun ruvetessa sarastamaan, heitti varstan olalleen ja sanoi viipyvänsä poissa kokonaisen viikon. Seuraava viikko olikin hyvin rauhallinen Fornsidessä sijaitsevan pienen tuvan asukkaille.

Simin tytär, Rotha, oli tähän aikaan melkein alituisesti työssä Shoulthwaite Mossissa, jossa häntä todellakin kohdeltiin niin sydämellisesti kuin hän olisi kuulunut perheeseen. Vanha Angus ei ollut ollenkaan myötätuntoinen tytön isälle, mutta hän piti Rothasta hänen iloisuutensa, miellyttäväisyytensä eikä vähimmin hänen kätevyytensä vuoksi. Hän osasi lypsää ja kirnuta, leipoa ja panna juomaa. Sellaisista nuorista naisista piti Angus enemmän kuin muista.

"Rotha on oikein sydämellinen tyttö", sanoi hän kuullessaan, miten Rotha lauleskeli työskennellessään maitokamarissa.

Shoulthwaiten emäntä näytti rakastavan kaikkia ihmisiä, mutta hän oli varannut sydämessään erityisiä nurkkia lemmikeilleen, joihin Rothakin kuului.

"Ansaitseeko tytön isä niin huonosti, että hänen on pakko pitää tuota äreää maankiertäjää luonaan?" kysyi vanha laaksolainen eräänä päivänä.

Hän puhui nyt Wilsonista ensi kerran uittamisuhkauksensa jälkeen. Kun hänelle kerrottiin Wilsonin raa'asta käyttäytymisestä Rothaa kohtaan, sanoi hän vain: "Muudan vanha sananlasku sanoo: 'Arasta kissastakin voi kehittyä rohkea rotta.'" Sen jälkeen ei hänen kuultu puhuvan Wilsonista enää mitään.

Luonto näytti oikeastaan tahtoneen luoda Rothasta hilpeän ja iloisen tytön, vaikka se oli kutonut tummempiakin lankoja hänen valoisaan luonteeseensa. Hän oli pitkä ja solakka, ja hänen pieni päänsä oli melkein lumoavan kaunis. Kun hän lypsi, kirjusi tahi leipoi, kuultiin hänen tavallisesti lauleskelevan mielilauluaan:

*"Vie veikkonen kaunis tää nokkani, jolla ohria
poimiskelen, ett' torven siit' herttua Hamiltoni vois
tehdä itselleen."*

"Satakielellä on hilpeä tulkki", sanoi Willy Ray nojautuen sivumennessään hetkiseksi maitokamarin ovenpieleen. Rotha siellä vain lauloi, kun hän valkoinen esiliina yllään ja hihat käärittyinä kyynärpäiden yläpuolelle punnitsi viimeisestä kirnuuksesta saatuja voipalasia ja merkitsi palaset vanhalla kömpelöllä merkillä. Tyttö taivutti päänsä ja punastui kuullessaan Willyn sanat. Viime aikoina oli hän tullut sellaiseksi, ettei hän voinut enää mitenkään katsoa nuorukaista silmiin. Willy ei sanonut enää mitään, punastui vain kovasti poistuessaan.

Ralphia kohtaan käyttäytyi Rotha aivan eri tavalla. Hän puhutteli tyttöä hyvin harvoin, mutta kun hän sattui sen tekemään, katsoi tyttö häntä aina ujostelematta silmiin. Jos Rotha tapasi hänet pihalla, kuten joskus tapahtui, kun hän haki vettä lähteestä, nosti Ralph tavallisesti voimakkailla käsillään vesisangot veräjän yli hänelle, ja silloin tuntui työstä aina siltä kuin hänen äänensä olisi kuulostanut lempeämmältä.

"Minusta näyttää", sanoi rouva Ray miehelleen eräänä päivänä kehrätessään Shoulthwaite Mossin keittiössä pysäyttäen rukin rattaan ja sivellen sormillaan villaa, "minusta näyttää, että Willy pitää tavallista enemmän räätälin kauniista tytöstä."

"Entä Ralph sitten?" kysyi Angus.

II.

Öinen rikos.

Samana iltana, jolloin vanhan Wilsonin luultiin palaavan takaisin Fornsideen, poikkesi Ralph Ray räätälin tupaan. Sim näytti olevan enemmän huolissaan kuin milloinkaan ennen, jos nyt sellainen oli mahdollista. Näytti aivan siltä kuin naapurien synkät ennustukset olisivat todellakin olleet toteutumaisillaan, sillä Sim oli kieltämättä menettämäisillään järkensä. Hänen tuijottavat silmänsä ja hajamielinen levoton käyttäytymisensä, kun hän käveli pienessä työhuoneessaan edestakaisin istuutuen silloin tällöin, mutta nousten taasen aloittaakseen jälleen kulkemisensa, ilmaisivat sen. Hän kokosi työkalunsa yhteen kasaan, mutta levitti ne heti jälleen purkaen koko ajan suustaan oikullisia lauseita, jotka joskus olivat aivan asiaan kuulumattomia, mutta joskus taasen tavattoman sattuvia. Kaikki tämä, vaikka ei sitä voitu sanoakaan muuksi kuin liioitteluksi, näytti viittaavan alkavaan mielipuolisuuteen.

Isäntä oli tänä aamuna vaatinut häneltä vuokraa, jota ei pitkiin aikoihin oltu maksettu. Hän ei ollut suostunut minkäänlaisiin sovitteluihin. Sim nauroi kertoessaan tämän Ralphille, mutta hänen naurunsa oli niin synkkää, ettei siinä ollut minkäänlaista iloa. Ralph olisi mieluummin kuunnellut hänen valituksiaan ja verukkeitaan, joilla hän tavallisesti kestitsi vieraitaan.

"Ette jää kodittomaksi, Sim, vaikka pahinkin sattuisi tapahtumaan", sanoi hän.

"Kodittomaksiko? Eikö mitä!" ja pieni mies nauroi jälleen.

Ralph tuli levottomaksi, sillä tämä muutos ei ennustanut hyvää. Rotha oli istunut ikkunan vieressä kehrätessään voidakseen käyttää hyödykseen viimeistään päivänvalon pilkahdusta, ja vaikka olikin hämärä, näki Ralph kuitenkin hänen silmiensä olevan täynnä kyyneliä. Hetkisen kuluttua Rotha nousi poistuen huoneesta.

"Sitä ei minun tarvitse ollenkaan pelätä, että kuolen nälkään", sanoi Sim. "Ei sinnepäinkään", lisäsi hän hymyillen tyytyväisesti ja vakuuttavasti.

"Jumala sen estäköön!" huudahti Ralph. "Asianne korjautuvat kyllä vielä. Olette vain joutunut tilapäisiin vaikeuksiin."

"Niinkö luulet?" vastasi räätäli kohauttaen hartioitaan kuin häntä olisi värisyttänyt.

"Ja sanotaanhan", jatkoi Ralph, "että kuorma tuntuu aina raskaammalta lopussa."

"Mutta sanoohan toinen sananlasku", vastasi Sim, "että vaihdos tuntuu ikävältä, vaikka hyppääkin vain vuoteestaan puroon."

Räätäli purskahti nyt äänekkääseen nauruun, mutta keskeytti sen niin äkkiä, että se oli melkein hämmästyttävää. Pila kuulosti hirveältä hänen huuliltaan.

"Sanoit kuorman tuntuvan aina raskaimmalta lopussa", sanoi hän tullen Ralphin luo, joka oli sekä hämmästynyt että suruissaan. "Kuormani ei kevene milloinkaan. Maailmassa on muutamia, jotka saavat taistella aina vaikeuksia vastaan. Eilen aamulla oli ilma sateinen ja kylmä, niin, sinähän muistat itsekkin, miten kylmä siellä oli. No niin, Rotha oli tuskin ennättänyt lähteä, kun oveeni koputettiin, ja arvaapa kuka seisoj portailta. Muudan nainen, joka näytti nälkäiseltä ja itkettyneeltä. Joku oli varmaan sanonut häntä joskus kauniiksikin. Hän oli tuskin omaa tytärtäni vanhempi, mutta hänen rinnallaan lepäsi kuitenkin pieni heikko lapsiraukka ja toinen pienokainen

seisoi hänen vieressään. Nainen oli märkä ja kylmissään ja pyysi suojaa itselleen ja lapsilleen — suojaa ja lepoa", toisti räätäli hiljempaa kuin mumisten itsekseen. "Suojaa ja lepoa — minulta!"

"Entä sitten?" kysyi Ralph kiinnittämättä huomiotaan Simin muminaan.

"Sittenkö?" toisti Sim kuin hän olisi luullut Ralphin voivan arvata jatkon.

"Oliko naisraukka häädetty kodistaan?"

"Oli ja paljon pahempaakin vielä", sanoi pieni räätäli vapisten mielenliikutuksesta. "Etkö tiedäkään, että kuningas on saanut jälleen oikeutensa takaisin?" lisäsi hän niin katkeran ivallisesti kuin suinkin.

"Olisi voinut käydä huonomminkin", vastasi Ralph; "mutta mitä se tähän kuuluu?"

"Mitäkö?" sanoi Sim melkein huutaen. "Etkö ymmärrä, että nyt jokainen mies, joka kahdeksan vuotta sitten taisteli tasavaltalaisten armeijassa, ammutaan ehkä vakoojana. Etkö ole kuullutkaan sitä, poikaseni?" Ja pieni mies tarttui melkein kiihkeästi Ralphin olkapäihin ja katsoi häntä silmiin.

Nuoren laaksolaisen kasvot värähtelivät hetkisen, mutta sitä kesti vain niin vähän aikaa, että Sim ehti huomata sen, ja sitten palasi entinen tyyneys niihin takaisin.

"Mutta kuinka tuon naisraukan ja hänen lastensa laita oikeastaan olikaan?" kysyi hän rauhallisesti.

"Hänen miehensä, muudan vanha puritaani, oli lähtenyt vangitsemismääräystä pakoon. Nainen oli sitten häädetty maantielle lapsineen ja kaikkine omaisuuksineen. Hänen vanha äitinsä oli kuollut viluun ensimmäisenä katkerana yönä ja sen jälkeen oli nainen kulkenut pari viikkoa yhtämittaa lapsineen ja elänyt taivas tietää millä."

Ralph näytti nyt ymmärtävän ystävässään tapahtuneen suuren muutoksen, vaikka hänestä tuntuikin

mahdottomalta, että vain pelko hänen turvallisuudestaan oli lisännyt Simin toivottomuutta niin, että sitä voitiin sanoa mielipuolisuudeksi.

"Oletko kuullut Wilsonista mitään?" kysyi hän hetkisen kuluttua.

Räätäli säpsähti kuullessaan nimen.

"En tiedä hänestä mitään, en kerrassaan mitään!" vastasi hän kuin hän olisi tahtonut saada toisen uskomaan jotakin sellaista, mitä ei kukaan ollut epäillytkään.

"Aikoiko hän palata tänä iltana takaisin tänne Fornsideen, Sim?"

"Niin hän ainakin sanoi."

"Mitä luulette hänen toimittaneen Gaskarthissa?"

"En tiedä, en tiedä mitään, en todellakaan!"

Ralph oli nyt aivan varma asiasta. Sim oli liian innokas kieltämään kaikki tietonsa vuokralaisensa toiminnasta. Hän ei halunnut tunnustaa, että heidän äskeinen ja nykyinen puheenaiheensa olivat jollakin tavoin yhteydessä keskenään.

Ilta oli saapunut ja huone oli pimeä, paitsi avonaisessa takassa kytevää pientä tulta. Nuori laaksolainen katsoi kauan siihen, hänen rintansa kohoili mielenliikutuksesta ja ensi kerran täytyivät hänen silmänsä suurilla kyynelillä sen jälkeen kuin hän oli kasvanut mieheksi.

Asian täytyi sittenkin olla niin Tämä avuton miesraukka, joka oli kärsinyt niin paljon vaikeuksia ja kestänyt ne, oli nyt melkein suunniltaan kauhusta pelätessään sitä onnettomuutta, joka uhkasi hänen ystäväänsä. Tiesikö hän enemmän kuin mitä hän oli kertonut? Mutta sitä oli turha kysyäkään. Aikoiko hän ryhtyä johonkin? Ralph katsahti pieneen mieheen, joka näytti todellakin hyvin masentuneelta, kuten hän itse oli sanonutkin. Ei, äskeinen ajatus tuntui hänestä nyt luonnottomalta. Nuorukainen nousi mennäkseen; hän ei voinut puhua, tarttui vain Simin

kätehen puristaen sen omaansa. Sitten kumartui hän ja suuteli ystäväänsä poskelle.

Seuraavana aamuna heti auringonnousun jälkeen oli koko Wythburn liikkeellä. Ihmiset juoksivat ovelta ovelle ja koputtivat hereille ne muutamat, jotka vielä nukkuivat. Miesten äänet kuulostivat käheiltä varhaisen aamun sumussa ja naiset taivuttivat päänsä yhteen ja keskustelivat kuiskaillen.

Tuntia tahi paria myöhemmin saapui kolme ratsastajaa kylän ravintolan edustalle. Sisällä huoneissa vallitsi tulinen kiire ja paljon poikia oli kokoutunut ryhmiin ulkopuolelle. Jotakin kauheata oli tapahtunut yöllä. Mutta mitä?

Willy Ray, joka varhain aamulla oli poistunut kotoaan, palasi huohottaen ja punaisin poskin Shoulthwaite Mossiin takaisin. Ralph ja äiti istuivat juuri aamiaispöydässä. Hänen isänsä, joka oli ollut torilla edellisenä päivänä, ei ollut vielä noussut.

"Hirveää, hirveää!" huudahti Willy. "Vanha Wilson on kuollut. Ihmiset olivat löytäneet hänen ruumiinsa ojasta Smeathwaiten ja Fornsiden väliltä, joku on varmasti murhannut hänet anastaakseen hänen viikkopalkkansa, koska hänellä ei ollut ollut kolikkoakaan taskussaan."

"Taivas meitä varjelkoon!" huudahti rouva Ray. "Tappaa nyt mies viikkopalkan takia." Ja hän vaipui takaisin tuoliinsa, josta hän hämmästyksissään oli noussut seisoalleen.

"He ovat vieneet hänen ruumiinsa Punaiseen Leijonaan ja oikeudenpalvelija on jo tullut tänne Gaskarthisista."

Willyn koko ruumis vapisi.

Ralph nousi pöydästä kuin huumautuneena. Hän ei sanonut mitään, vaan otti hattunsa ja poistui pihalle. Willy katsoi hänen jälkeensä ja näki hänen lähtevän Fornsideen päin.

Kun hän saapui sinne, huomasi hän ihmisten ympäröineen pienen tuvan kokonaan. Kuistin ympärillä oli paljon naisia ja poikia, jotka koettivat tirkistellä sisään ikkunoista. Ralph tunkeutui joukon läpi ja meni sisään. Gaskarhista tulleet miehet ja useat muut olivat kokoutuneet keittiöön. Muutamalla tuolilla kylmän takan vieressä, jossa ei ollut ollut tulta senjälkeen kuin hän viimeksi oli ollut siellä, istui Sim lasimaisin tuijottavin silmin. Hänen kaulansa oli paljas ja vaatteet olivat epäjärjestyksessä. Hänen takanaan seiso Rotha, joka oli kietonut käsivartensa isänsä kaulaan. Simin pitkät laihat sormet puristivat Rothan ristissä olevia käsiä kuin ruuvipihdit.

"Teidän pitää tulla mukaamme", sanoi muudan vieras mies räätälille. Hän oli piirin rauhantuomari ja oikeudenpalvelija.

Sim ei vastannut mitään eikä liikahtanutkaan. Sitten nuoren tytön ääni rikkoi painostavan hiljaisuuden.

"Tule, isä; menkäämme!"

Sim nousi kuultuaan sen ja käveli kuin unissaan. Ralph tarttui hänen käsivarteensa ja kun ihmiset tunkeutuivat liian lähelle, työnsi hän heidät syrjään mennessään pihalle.

Ihmiset suuntasivat matkansa harmaassa aamusumussa sitä paikkaa kohti, jonne kuollut oli viety. Simiä aiottiin syyttää, rikoksesta. Sittenkuin oli suoriuduttu alustavista toimenpiteistä, kutsuttiin todistajat sisään. Murhan tapahtuessa ei paikalla ollut ollut ketään. Muudan työmies oli löytänyt murhatun ruumiin. Pään alla oli ollut suuri terävä kivi ja kuolema näytti aiheutuneen pääkallon halkeamisesta, joka taasen oli johtunut raskaasta kaatumisesta. Ruumiissa ei nähty lyönnin merkkiäkään.

Simiä vastaan esiintuodut todistukset olivat hyvin painavia. Vanhan Wilsonin oli nähty kulkevan Smeathwaiten läpi heti pimeän tultua ja hän oli nähtävästi

ollut matkalla asuntoonsa räätälin tupaan. Ihmiset olivat nähneet Siminkin olevan liikkeellä meikein samaan aikaan. Tämä ei vielä ollut mitään vaarallista, mutta silloin ilmestyi Simin tuvan omistajakin todistajaksi. Hän sanoi olleensa Simin luona eilen aamulla vaatimassa vuokraansa, mutta ei ollut onnistunut aikeessaan. Myöhään eilen illalla oli Sim koputtanut hänen oveensa ja antanut hänelle rahat.

"Kysyessäni häneltä, mistä hän tulee niin myöhään", sanoi mies, "tuijotti hän vain minuun kuin mieletön eikä puhunut mitään."

"Minkä näköinen hän oli?"

"Hänen vaatteensa olivat epäjärjestyksessä ja hän katsoi alituisesti taakseen."

Nyt kuultiin ympärille kokoutuneiden mumisevan jotakin. Simin syyllisyyttä ei voitu enää epäilläkään.

Tätä seuranneen lyhyen väliajan kuluessa lähestyi Ralph rauhantuomaria. Hän näytti hyvin liikutetulta ja kysyi, saisiko hän tehdä todistajille muutamia kysymyksiä. Kyllä. Sellainen ei ollut kyllä oikein sääntöjen mukaista, mutta hänelle suotiin kuitenkin se oikeus. Silloin kyseli hän tarkasti sen haavan laatua, jonka sanottiin aiheuttaneen kuoleman. Saatuaan tietää sen tahtoi hän saada tarkan selostuksen kivistäkin, jolla kuolleen pää oli levännyt.

Se oli ollut viidenkymmenen kyynärän päässä sillasta etelään päin.

Sitten koetti hän todistaa, että koska kuolleen päässä ei ollut muuta kuin ruhjehaava, oli selvää, että kuolema oli aiheutunut kaatumisesta. Nyt oli enää vain kysymys siitä, miten hän oli kaatunut. Voitiin otaksua, että hänen jalkansa oli luiskahtanut niin, että hän oli kompastunut. Hän muistutti miehiä, että Wilson oli nilkuttanut toista jalkaansa. Jos kaatuminen olisi todellakin aiheutunut lyönnistä, oli melkein naurettavaa otaksuakaan sellaista, että Simin lainen heikko mies olisi voinut antaa sellaista

lyöntiä. Tavallisten olosuhteiden vallitessa olisi vain Wilsonia itseään voimakkaampi mies jaksanut kaataa hänet maahan niin kovasti, että siitä olisi ollut kuolema seurauksena.

Katselijat alkoivat jälleen murista, mutta nyt se kuulosti Ralphista kuin saaliinsa menettäneiden villien petojen ärinältä.

Ja sitä, että ihmiset olivat nähneet räätälin liikkuvan ulkosalla niin myöhään, voitiin kai pitää hyvin tavallisena seikkana. Tuvan omistajan todistukseen ei Ralph puuttunut eikä sekautunut.

Oli selvää, ettei Simiä voitaisi vangita niin huonojen; todistusten perusteella. Hänet laskettiin senvuoksi irti ja julkinen tuomio peruutettiin. Katselijat eivät kuitenkaan olleet tyytyväisiä saadessaan räätälin jälleen joukkoonsa viattomana miehenä.

Uskaltaako hän lähteä yläkertaan katsomaan ruumista? He uskoivat taikauskaisesti, että kuolleen haavasta rupeisi vuotamaan verta, jos murhaaja koskettaisi siihen kädellään. Sim ei sanonut mitään, tuijotti vain hurjasti ympärilleen.

"Tule nyt vain, isä", sanoi Rotha, "ja täytä heidän pyyntönsä."

Pieni mies suostui vihdoinkin seuraamaan muita yläkertaan. Ralph seurasi vastahakoisesti muita. Hän oli vapauttanut ystävänsä, mutta näytti nyt paljon huolestuneemmalta kuin ennen. Kun ihmiset saapuivat paarien viereen, asettui Ralph seisomaan ruumiin pääpuoleen, jolloin muudan mies vetäisi pois liinan, jolla ruumiin kasvot oli peitetty. Ne olivat aivan multaiset.

Sitten työnsivät ihmiset Simin ruumiin luo, mutta katsahdettuaan kerran noihin kalpeihin ylöspäin käännettyihin kasvoihin huudahti hän hurjasti ja kaatui pyörtyneenä lattialle.